

ÇÖZÜMLER

1. Parçada yazarın “her şeyden anlarımışçasına” yazmadığı belirtilerek bu tutumun karşılığı olan “bilgiç” sözcüğü ilk boşluğa getirilmelidir. Parçanın sonunda yazarın mevcut bilgiyi olduğu gibi kabullenmediği ifade edildiğinden, bu durumu tamamlayacak olan sorgulama eylemini karşılayan “irdeliyor” sözcüğü ikinci boşluğa getirilmelidir.

Cevap: C

2. Parçada IV numaralı “gönül yıkmak” deyiminin açıklaması olarak “bir şeye istek duymamak, istemek” verilmiştir. Ancak “gönül yıkmak”, kalp kırmak veya birini çok üzme anlamlarına gelir. Bir şeye istek duymamak durumu “gönlü olmamak” deyimiy-le karşılır. Bu nedenle IV numaralı söz parçadaki açıklamasıyla uyuşmamaktadır.

Cevap: D

3. Parçanın V. cümlesinde Michelson-Morley deneyinin bazı belirsizlikleri gidermesine rağmen yeni sorular ortaya çıkarabileceği (yeni sorulara kapı aralayacağı) belirtilmiştir. Ancak bu durum, yeni araştırmaların yapılma “gerekliliğini” zorunlu kılan bir tavsiye veya yönlendirme içermez; yalnızca deneyin potansiyel sonuçlarına dair bir öngörü sunar. Dolayısıyla E seçeneğindeki yargı söylenemez.

Cevap: E

4. Numaralanmış II. cümlede “İlyada” ve “Odysseia” adlı eserlerin tek bir şairin kaleminden çıkmış olmasının inandırıcı gelmediği fikri savunulmuştur. I. cümlede ise bu iki eser; “İlyada”nın fantastik bir dünyaya kaçış sunması, “Odysseia”nın ise modern çağ insanını yansıtmaya yönleriyle karşılaştırılmış ve II. cümlede savunulan “farklı şairlerin elinden çıkmış olma” fikri somut bir zemine oturtulmuştur.

Cevap: D

5. Yazım kurallarına göre somut olarak yer bildirmeyen “alt, üst ve üzeri” sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır. Ancak D seçeneğinde geçen “sualtında” kelimesi, doğrudan fiziksel bir mekânı (suyun altını) işaret ederek somut bir yer bildirdiği için kural gereği ayrı yazılmalıdır (su altında). Bu nedenle D seçeneğinde yazım yanlış yapılmıştır.

Cevap: D

6. Metindeki I ve IV numaralı yerlere noktalı virgül (;) getirilmelidir. I numaralı yerde “Ekmek Teknesi” öznesi, virgüllerle ayrılmış eş görevli sözcüklerden (Nusrettin Baba, Heredot Cevdet...) ayrılmak için noktalı virgül gerektirir. Benzer şekilde IV numaralı yerde de özne (dizi), virgüllerle sıralanmış nesnelerden (hayatını, hâllerini) ayrılmak için noktalı virgülle belirtilmelidir. Diğer numaralı yerlere ise eş görevli sözcükleri ayırmak için virgül (,) konulmalıdır.

Cevap: B

7. Parçadaki numaralanmış sözcüklerden “denince” zarf-fiil, “bakan” sıfat-fiil, “kurgulanmış” sıfat-fiil, “aldığı” ise sıfat-fiil ekleri alarak fiilimsi görevinde kullanılmıştır. Ancak IV numaralı “yetiştirecek” sözcüğü, cümlede çekimli fiil (yüklem) görevindedir ve aldığı “-ecek” eki sıfat-fiil eki değil, gelecek zaman kip ekidir.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

8. Görseldeki metinde numaralanmış sözcükler yapı bakımından (aldıkları ekler yönünden) incelendiğinde:

- **I. Üreticilerle:** “üret-” fiil köküne, fiilden isim yapan “-ici” yapım eki gelmiştir (“üretici”). Ardından çoğul eki (“-ler”) ve vasıta/bağlaç eki (“-le”) gibi çekim eklerini almıştır. Sözcük yapım eki aldığı için türemiş yapıdır.
- **II. besinlerin:** “besi” isim köküne, isimden isim yapan “-n” yapım eki gelmiştir (“besin”). Ardından çoğul ve tamlayan ekleri gibi çekim ekleri almıştır. Sözcük yapım eki aldığı için türemiş yapıdır.
- **III. tohumdan:** Sözcüğün kökü “tohum” isimdir. Kökün üzerine sadece ayrılma (çıkma) durum eki olan “-dan” çekim eki gelmiştir. Hiçbir yapım eki almadığı için basit yapı bir sözcüktür.
- **IV. süreçlerini:** “sür-” fiil köküne, fiilden isim yapan “-eç” yapım eki gelmiştir (“süreç”). Daha sonra çoğul, iyelik ve belirtme durum ekleri gibi çekim eklerini alarak türemiş sözcük olmuştur.
- **V. güçleşiyor:** “güç” ismine, isimden fiil yapan “-leş” yapım eki gelmiştir (“güçleş-”). Ardından şimdiki zaman kipi olan “-iyor” çekim ekini almıştır. Sözcük yapım eki aldığı için türemiş yapıdır.

Bu incelemeye göre yalnızca III numaralı “tohumdan” sözcüğü yapım eki almamıştır.

Cevap: C

9. Parçadaki II numaralı cümlelerin öğeleri sırasıyla şöyledir: “Yoksulluğun çoğul karakterli oluşu” (özne), “bu romanda” (yer tamlayıcısı / dolaylı tümleç), “ustaca” (zarf tümleci), “vurgulanır” (yüklem). Bu sıralama, soruda istenen “özne - yer tamlayıcısı - zarf tümleci - yüklem” dizilişidir.

Cevap: B

10. Numaralanmış cümlelerde sırasıyla; I. cümlede “salınıp”, II. cümlede “attığınızda” ve “yiyip”, III. cümlede “yaşadıklarından”, V. cümlede ise “olmak üzere” ifadeleri zarf-fiil görevindedir. Ancak IV. cümlede yalnızca “olan” kelimesi sıfat-fiildir ve cümlede herhangi bir zarf-fiile yer verilmemiştir.

Cevap: D

11. Cümlede “sayıyor” sözcüğünün kökü olan ünsüz (say-) daralmaya uğramamıştır ancak “ovalıyor” (ovala-yor) kelimesinde “a” ünlüsü daralarak “ı”ya dönüşmüştür (ünlü daralması). “oğlundan” (oğul-u) kelimesinde ünlü düşmesi, “çıkardığı” (dık-ı -> dığı) kelimesinde ünsüz yumuşaması, “küçükük” (küçük-cük) kelimesinde ünsüz düşmesi bulunmaktadır. Cümlede ünsüz benzeşmesine (sertleşmesine) örnek yoktur.

Cevap: D

12. Parçada seyahatlerin değerli bilgiler sağladığına dair “öznel ifadeler”e, ağır basmak ve kaleme almak gibi “kalıplaşmış sözler”e, macera düşüncesinin diğer unsurlardan ağır basması yoluyla “karşılaştırma”ya ve zenginlikten dolayı gezginlerin uğrak yeri olmasıyla “neden sonuç ilişkisi”ne yer verilmiştir. Ancak metnin hiçbir yerinde bir kavramın ne olduğunu açıklayan “tanımlama” yapılmamıştır.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

13. Parçanın genelinde diken kelebeklerinin Afrika'dan Avrupa'ya uzanan uzun göç yolculukları ve bu göçün fiziksel detayları (kat edilen mesafe, hava şartları, nesil süreci) anlatılmaktadır. Ancak II. cümlede, bu göçmen türün "yıllar sonra ilk defa ülkemizde yoğun olarak gözlemlendiği" şeklindeki farklı bir alt konuya (lokal bir gözleme) geçilerek düşüncenin akışı bozulmuştur.

Cevap: B

14. Parçadaki cümleler anlamsal bir bütünlüğe kavuştu-
rulduğunda sıralama şu şekilde olmalıdır: Öncelikle
lif türlerini tanıtan III. cümle başa gelmeli; ardından
bu lifleri kategorize eden I. cümle ile devam edilme-
li ve sentetik örneği veren V. cümle sıralanmalıdır.
Sentetik liflerin su itici özelliğinin sonucunu açıkla-
yan IV. cümleden sonra zıt durumu anlatan II. cümle
gelmelidir (III - I - V - IV - II). Bu sıralamada baştan
üçüncü cümle V numaralı cümle olur.

Cevap: E

15. Parçanın I. cümlesinde televizyon reklamlarındaki
yasal düzenlemelerden (rakip firma eleştirisi ve logo
kullanımı yasağından) bahsedilmektedir. II. cümle-
den itibaren ise konu tamamen değişerek televiz-
yon reklamlarının ürünün niteliğine değil tüketici psi-
kolojisine ve tüketicinin niteliğine odaklandığı fikrine
geçiş yapılmıştır. Bu bağlam değişikliği nedeniyle
ikinci paragraf II. cümleyle başlamalıdır.

Cevap: A

16. Parçada, ağırlık kaldırmanın henüz büyümesini ta-
mamlamamış (özellikle büyüme plakaları kapan-
mamış) genç vücutları olumsuz etkilediği, plakaların
kırıklara karşı savunmasız olduğu ve kalıcı fiziksel
hasarlara yol açabileceği anlatılmıştır. Bu bilgilerden
yola çıkarak erken yaşlarda ağırlık kaldırmaya baş-
lanmasının bedensel gelişim açısından ciddi riskler
barındırdığı sonucuna kesin olarak ulaşılabılır.

Cevap: C

17. Parçada söz edilen "boids" programının, bir küme
içindeki bireylerin birbirine çarpacak kadar yaklaştı-
rmasını engellediği ve kümenin dışına çıkacak kadar
uzaklaşmalarını kısıtladığı ifade edilmiştir. Karakter-
leri belirli bir alan içinde (kameranın açısından çık-
mayacak şekilde) tutan bu yapı, programın hareket
alanını sınırlandıran bir anlayış üzerine temellendi-
rildiğini göstermektedir.

Cevap: C

18. Parçada konuşan kişi, dil kuralları ile anlamsal içe-
riğin (kurgunun) edebi bir eserde eşit paya sahip ol-
duğunu, biri olmadan diğerinin kıymeti kalmayaca-
ğını vurgulamaktadır. İçerik boş bir içeriğin mükemmel
bir dille anlatılmasının da yavan olacağını savunan
bu sözler, "Edebî eserin sanatsal değer kazanması
için dil mi yoksa içerik mi önemlidir?" sorusuna veril-
miş doğrudan bir yanıttır.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

19. Metinde, duyu organlarından akan verilerin işlenip anlamlandırıldığı ve karar verme gibi düşünsel eylemlerin “Neokorteks” tarafından gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Ancak C seçeneğinde bahsedilen derin bir üzüntü üzerine metin oluşturmak eylemi, yoğun bir zihinsel planlama, düşünme ve soyut üretim süreci gerektirdiği için limbik sistemin (duygusal beyin) değil, “Neokorteks”in (düşünen beyin) görevidir.

Cevap: C

20. Parçada mehter takımının Osmanlı saray teşkilatındaki müzisyenlerden oluştuğu ve zamanla orduda da görev alan bir bando hâline geldiği belirtilmiştir. Bu ifade, mehter takımının başlangıçtaki görevinin sadece askerî amaçlarla sınırlı olmadığını, saray müzisyenliği kökenli olduğunu ortaya koyar. Dolayısıyla A seçeneğindeki yargı metinle çelişmektedir.

Cevap: A

21. Parçada mehter takımının sadece nefesli ve vurmalı sazlardan oluştuğu belirtilerek tipik bir saray orkestrası özelliği göstermediği vurgulanmıştır. Bu bilgi, grupta icra edilen müziğin enstrümantal yapısını netleştirerek “kullanılan müzik aletlerinin türüne” açıkça değinildiğini göstermektedir.

Cevap: B

22. Parçadaki altı çizili “bu düşünce serabında konaklayıp kalmış yolcular” ifadesiyle; hayvanların tamamen içgüdüleriyle hareket ettiğine, insanların ise sadece beyinlerinden gelen mantıklı komutlarla davrandığına inanan kişiler kastedilmiştir. Yani bu sözle, hayvanlar ile insanlar üzerinden içgüdüler ile zihinsel süreçler arasında keskin bir karşıtlık (zıtlık) olduğu düşüncesini sürdürenler eleştirilmektedir.

Cevap: D

23. Parçada William James’in görüşlerine göre, insanların içgüdülerini bastırdığına dair bir bilgi yoktur; aksine insanların hayvanlardan “daha fazla” içgüdüye sahip olduğu, bunların bir alet çantası gibi uyum sağlamayı kolaylaştırdığı ve kusursuz çalıştığı belirtilmiştir. Bu nedenle yazarın, “insanın zihinsel becerileriyle içgüdülerini bastırdığını” savunması beklenmez.

Cevap: B

24. Parçada kuş halkalama işleminin üreme, kışlama, konaklama alanlarına bağlılık ve yön bulma yeteneklerini ölçtüğü anlatılmaktadır. Üzerindeki adresler sayesinde tekrar yakalanan veya ölü bulunan kuşların genel bilgilerine ulaşıldığı belirtilmişse de ölü bulunan kuşların “ölüm nedenine” dair sistematik bir bilgi sunduğuna yönelik hiçbir ifade yer almamaktadır.

Cevap: D

25. Parçada, 1889 yılında Mortensen’in sığırcık yavrularına alüminyum halkalar takmasının, halkalama çalışmalarının başlangıcı kabul edildiği ve kendisinin bu çalışmalara öncü olduğu ifade edilmektedir. Bu durum, Mortensen’in günümüzde uygulanan standart halkalama yöntemlerinin ve çalışmalarının temelini attığını kanıtlamaktadır.

Cevap: B

26. Parçanın sonunda, 1963’te kurulan Avrupa Halkalama Birliği’nin standart bir kodlama sistemi (sistem) geliştirdiği belirtilmiştir. Bu standart sistem sayesinde kuş türlerinin popülasyonlarındaki (nüfus dinamiklerindeki) değişimlerin ve göçlerin takip edilebildiği vurgulanmıştır. Bu bilgi C seçeneğindeki ifadeyle bire bir eşleşmektedir.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

27. 1. Durum:

A	B	C	D	E	F	G	H	I
T/S	S	K	T	K	K	S	S	S/T

2. Durum:

A	B	C	D	E	F	G	H	I
T/S	S	K	T	S	S	K	S	K/T

9 kişi var (A, B, C, D, E, F, G, H, I)

3 oyun var (S, K, T)

İki durumu da bakalım.

1. duruma göre tahteravalli oynayanlar Deniz, Ayaz ve Işıl'dır. İkinci duruma göre yine Deniz, Işıl ve Ayaz'dan biri var. Fidan, Gamze yok, Işıl var. Dolayısıyla cevap C şıkkıdır.

Cevap: C

$$31. \quad \frac{11}{2} \cdot \frac{31}{4} = \frac{13}{2} \cdot \frac{33}{4} = \frac{11}{13} \cdot \frac{31}{33_3} = \frac{31}{39}$$

Cevap: E

28. Efe ile Işıl'a baktığımızda iki duruma göre de aynı oyuncakta oynamış olamaz.

Cevap: A

29. Ayaz ile Gamze aynı oyuncakta oynamadıysa iki duruma baktığımızda Ayaz ile Gamze yanyana Işıl bunlardan farklı, bu durumda Ayaz ile Gamze aynı değilse Gamze'nin olduğu yere Işıl gelmiş olur. Buna göre tahterevalliye Ayaz gelmiş olur.

Cevap: A

$$32. \quad \frac{0,16 + 0,001}{0,25 - 0,02} = \frac{0,161}{0,23} = \frac{161}{230} = 0,7$$

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

33. $\frac{1}{3} + 2 = \frac{7}{3}$ (payda)

$$\frac{0,2 + 0,5}{\frac{7}{3}} = \frac{7}{10} \cdot \frac{3}{7}$$

$$= 0,3$$

Cevap: C

34. $\frac{10 + 3\sqrt{2} + 7\sqrt{2}}{10 + 5\sqrt{2}} = \frac{10 + 10\sqrt{2}}{\sqrt{100} + \sqrt{50}}$

$$= \frac{10(\sqrt{2} + 1)}{\sqrt{50}(\sqrt{2} + 1)} = \frac{10}{5\sqrt{2}}$$

$$= \sqrt{2}$$

Cevap: D

35. $\begin{array}{r} AB8 \\ - 16C \\ \hline CA3 \end{array} \rightarrow 5$

$\downarrow$

5

$$\begin{array}{r} AB \\ - 16 \\ \hline 5A \end{array}$$

$$10A + B - 16 = 50 + A$$

$$9A + B = 66$$

$$\begin{array}{cc} \downarrow & \downarrow \\ 7 & 3 \end{array}$$

$$A + B + C = 7 + 3 + 5 = 15$$

Cevap: E

36. $\frac{a}{\text{Ç}} + \frac{b}{\text{Ç}} \cdot \frac{c}{\text{Ç}}$ çift

Ç Ç T

Ç T Ç

T T T

I. $a \cdot (b + c)$ çift

II. $a + b + c$?

III. $a \cdot b + c$?

Cevap: A

37. $\frac{1}{4} < \frac{1}{3} < \frac{1}{2} < 1$

$$z = 2$$

$$y = \frac{1}{3}$$

$$x = 4$$

aldığımızda

$$y < z < x$$

Cevap: C

38. $\frac{2^x \cdot (2^x - 1)}{2^{-x} \cdot (2^{2x} - 1)}$

$$\frac{2^{2x}}{2^x + 1} = \frac{5 \cdot 2^x - 1}{5}$$

$$5 \cdot 2^{2x} = 5 \cdot 2^x + 4 \cdot 2^x - 1$$

$$2^x = \frac{1}{4}$$

$$x = -2$$

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

$$\begin{aligned}
 39. \quad \frac{\sqrt{x} + \sqrt{y}}{\sqrt{x} - \sqrt{y}} &= \frac{6\sqrt{2}}{2\sqrt{2}} = 3 \\
 3\sqrt{x} - 3\sqrt{y} &= \sqrt{x} + \sqrt{y} \\
 2\sqrt{x} &= 4\sqrt{y} \\
 \Rightarrow x &= 4y \\
 \Rightarrow \frac{x}{y} &= 4 \text{ olur.}
 \end{aligned}$$

Cevap: A

$$\begin{aligned}
 40. \quad x \cdot y &= 48 \\
 x \cdot y &= 49 \\
 x \cdot y &= 50
 \end{aligned}$$

<u>x</u>	<u>y</u>	
48	1	} 7 tane
24	2	
12	4	
49	1	
7	7	
50	1	
10	5	

Cevap: B

$$\begin{aligned}
 41. \quad \frac{a^2 + 18}{a} &= a + \frac{18}{a} \rightarrow a = 1, 2, 3, 6, 9, 18 \\
 \frac{a + 121}{a + 1} &= 1 + \frac{120}{a + 1} \rightarrow a = 6, 18 \\
 6 + 18 &= 24
 \end{aligned}$$

Cevap: C

$$\begin{aligned}
 42. \quad -4a + 2b - 2a - 3b &= b - 7a \\
 -6a - b &= b - 7a \\
 a &= 2b \\
 \frac{a}{b} &= 2 \text{ olur.}
 \end{aligned}$$

Cevap: D

$$\begin{aligned}
 43. \quad f(\underbrace{2x + a}_1) &= \underbrace{3x - a}_9 \\
 x &= \frac{1 - a}{2} \\
 x &= \frac{a + 9}{3}
 \end{aligned}$$

$$3 - 3a = 2a + 18$$

$$5a = -15$$

$$a = -3$$

$$f(2x - 3) = 3x + 3 \rightarrow f(9) = 21$$

Cevap: E

$$\begin{aligned}
 44. \quad a85 &\rightarrow 885 \\
 \downarrow \\
 8 \\
 180 \\
 885 \\
 + 180 \\
 \hline
 1065
 \end{aligned}$$

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

45. $2 \cdot (100A + 20 + B) = (20 + C) \cdot 25$

$$200A + 40 + 2B = 500 + 25C$$

$$200A + 2B = 460 + 25C$$

6

$$100A + B = 305$$

$$\begin{array}{cc} \downarrow & \downarrow \\ 3 & 5 \end{array}$$

$$A + B + C = 3 + 5 + 6 = 14$$

Cevap: E

46. $-3a + x \cdot (20 - a) = 5$

$$20x - 3a - x \cdot a = 5$$

$$20x = 5 + 3a + x$$

$$x \cdot (20 - a) = 3a + 5$$

$$x = \frac{3a + 5}{-a + 20} = -3 + \frac{65}{20 - a}$$

1,5,13

$$a \rightarrow 62, 10, 2$$

$$62 + 10 + 2 = 74 \text{ olur.}$$

Cevap: A

47. $80 \cdot 1,5 = 120 \text{ dk}$

$$10 \cdot 3 = 30 \text{ dk}$$

$$\underline{\quad\quad\quad}$$

$$90 \text{ dk}$$

Cevap: C

48. Halilin evlendiği yaş x

Kutay doğduğunda Halil $x + 4$ yaşında

Kutay x yaşında mezun oldu

Kutay evlendiğinde yaşı $x + 3$

$$53 = x + 3 + x + 4$$

$$2x = 46$$

$$x = 23$$

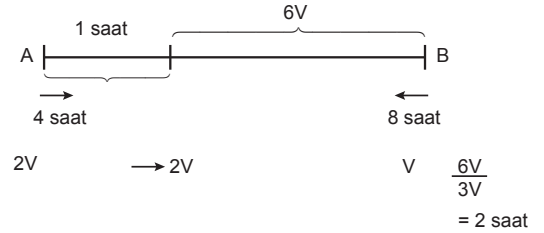
$$\text{İstenilen} = x + 4$$

$$= 23 + 4 = 27$$

Cevap: A

49.

$$\rightarrow 12.30$$

$$\leftarrow$$

$$12.30$$

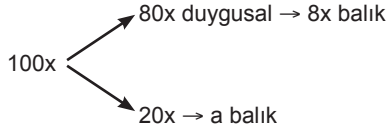
$$12.30 + 2.00$$

$$= 14.30$$

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

50.

$$(a + 8x) \cdot \frac{72^9}{100} = 8x$$

$$100x = 72x + 9a$$

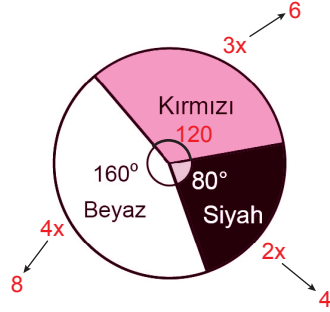
$$28x = 9a$$

$$\frac{72x}{92x - a} = \frac{72}{92 - \frac{28}{9}}$$

$$\frac{72 \cdot 9}{800} = \frac{81}{100} = \% 81$$

Cevap: C

52.

$$9x = 18$$

$$x = 2$$

$$M = 9 \times 15 = 135^\circ$$

$$S = 5 \times 15 = 75^\circ$$

$$B = 10 \times 15 = 150^\circ$$

$$\begin{array}{r} + \\ 24 \end{array}$$

Cevap: C

51.

$$\frac{1 \cdot 12^6}{x} = \frac{34^{17}}{x + 33}$$

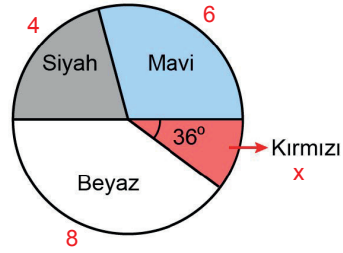
$$6x + 198 = 17x$$

$$11x = 198$$

$$x = 18$$

Cevap: A

53.

$$(18 + x) \cdot \frac{1}{10} = x$$

$$18 + x = 10x$$

$$9x = 18$$

$$x = 2$$

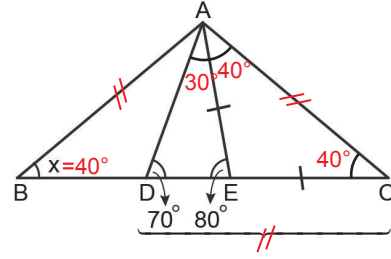
Cevap: B

ÇÖZÜMLER

54. $15 + 25 + x = \frac{12 \cdot 13}{2} = 78$
 $40 + x = 78$
 $x = 38$

Cevap: B

57.

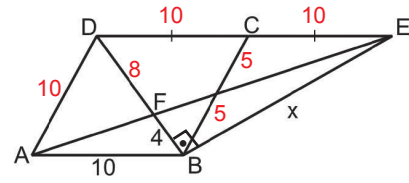

Cevap: D

55. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 1 12 $\rightarrow 78 - (3 + 4 + 2 + 5 + 6)$
 3 , 4
 2, 5, 6
 $78 - 20 = 58$

Cevap: E

58.

$$\frac{20}{10} = \frac{?}{4} \rightarrow ? = 8$$

$$12^2 + x^2 = 20^2$$

$$x = 16 \text{ birim}$$

Cevap: D

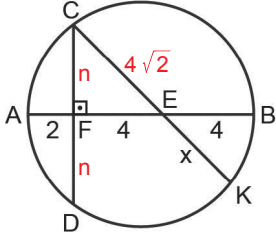
56. 3, 11, 12 $\rightarrow$ 1. grup
 4, 6, 7, 9 $\rightarrow$ 2. grup
 1, 2, 5, 8, 10 $\rightarrow$ 3. grup

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

59. SORU İPTAL EDİLDİ!

60.

$$4\sqrt{2} \cdot x = 6 \cdot 4$$

$$x = \frac{6}{\sqrt{2}} = 3\sqrt{2}$$

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

1. İlk Türk devletlerinde devlet meseleleri kurultayda görüşülüp karara bağlanırdı. Burada hükümdarın her teklifi kabul edilecek diye bir kural yoktu. Dolayısıyla Bilge Kağan'ın teklifine Vezir Tonyukuk tarafından karşı çıkılması hükümdarın mutlak otoritesini kaybettiği anlamına gelmez.

Cevap: A

2. Verilen metinde Sultan Alâüddin Rûmî (I. Keykubad) Dönemi'nde alınan Alanya anlatılmıştır.

Cevap: E

3. Selçuklularda farklı din ve mezhepten insanlara hoşgörüylü yaklaşmış kültürel kimliklerini korumalarına izin verilmiştir. Dolayısıyla Nizamülmülk'ün bu eserinde farklı dil, din ve ırk mensuplarını ortak hukuk sisteminde birleştirme amacı olduğu söylenemez.

Cevap: B

4. İskan politikası ile ilgili verilen esaslardan, iskân edilenlerin belirli bir süre vergiden muaf tutulduğu ifadesi doğrudur. Konargöçerler iskân uygulamasının dışında kalmamış, bilakis öncelik verilmiştir. İskân politikası sadece Müslümanlara özgü olarak uygulanmamış diğer milletler de iskan edilmiştir. Göçmenler tek bir bölgeden seçilip yerleştirilmemiş, bir çok bölgeden yerleştirilmiştir. İstemeyen aileler iskânın dışında bırakılmamış, tam tersi iskan politikası zorunlu tutulmuştur.

Cevap: C

5. Osmanlı Devleti'nde Topkapı Sarayı'nın ihtiyaçları, tamirâtı ve bakım işlerinden sorumlu görevli şehremindir. Kapı Ağası Osmanlı döneminde sarayda bulunan iç ağaların en büyüğüne verilen isimdir. Çavuşbaşı Osmanlı tarihinde Divan-ı Hümayun çavuşlarının amiridir. Emir-i Alem hükümdarın bayrağını taşımakla görevli kumandan. Çarşınirbaşı hükümdarın yiyeceklerinden sorumlu görevli.

Cevap: A

6. Kazasker seyfiye sınıfının değil, ilmiye sınıfının üyeleri arasındadır. Vezir, Beylerbeyi, Zaim (komutan) Kaptan-ı Derya seyfiye sınıfının üyeleri arasındadır.

Cevap: E

7. Osmanlı Devleti'nde XV. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Kapıkulu ve Timar sistemlerinin geliştirilmesi, vezirlerin çoğunun devşirme kökenli devlet adamlarından seçilmesi ve haremde evlenme usulünün getirilmesi gibi uygulamalar merkezi otoritenin güçlendirilmesine yöneliktir.

Cevap: A

8. Berat, bir memuriyete tayin, bir gelirden tahsis, bir şeyin kullanılma hakkı, bir imtiyaz veya muafiyetin verildiğini gösteren ve padişahın tuğrasını taşıyan belgedir. Bu belgeye padişah adına nişancı tuğra çekerdi. Arz, genellikle devlet işleriyle ilgili bir mesele hakkında padişaha sözlü veya yazılı olarak bilgi sunma. Buyruldu, yüksek rütbeli görevlilerin kendilerinden aşağı mevkilerde bulunanlara gönderdikleri emirlerin yer aldığı belge. Telhis, sadrazamın, bir sorunu özet olarak yazıp kendi düşüncesini de ekleyerek padişaha sunduğu belge. Mahzar, fıkıh literatüründe "taaraflar ve şahitlerinin hâkim huzurunda dava ile ilgili olarak sundukları bilgi ve delillerin, ikrar, yemin veya inkârın kaydedildiği belge.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

9. Verilen bilgide Osmanlı Devleti'nde sadrazamlık görevini saraya belirli şartlar sunarak kabul eden devlet adamı anlatılmaktadır. Bu özellikler Köprülü Mehmet Paşa'ya aittir.

Cevap: C

10. Osmanlı Devleti'nde Abdülmecit Dönemi'nde Mustafa Reşit Paşa tarafından hazırlanan ve Gülhane Parkı'na tebaaya okunan belge Tanzimat Fermanı'dır.

Cevap: D

11. 23 Ocak 1913'te gerçekleşen ve Türk siyasetinde ciddi sonuçlara neden olan Babıali Baskını Birinci Balkan Savaşı sırasında gerçekleşmiş, bunun sonucunda İttihat ve Terakki'nin yönetiminde etkinliği artmış ve Mahmut Şevket Paşa sadrazamlığa getirilmiştir. Baskın sırasında gerçekleşen çatışmada Harbiye Nazırı öldürülmüştür. Anacak bu baskının Hareket Ordusu mensupları tarafından yapıldığı söylenemez. Hareket Ordusu mensupları 31 Mart Olayı'nın bastırılmasında görev yapmıştır.

Cevap: E

12. Birinci Dünya Savaşı sırasında Yıldırım Orduları'na bağlı 7. Ordu Komutanı Mustafa Kemal Paşa ve kuvvetlerinin İngilizlere karşı savunma savaşları yaptığı cephe Suriye-Filistin Cephesi'dir.

Cevap: D

13. I. Dünya Savaşı sonrasında yenilen devletlerle barış görüşmelerinin yapıldığı konferans Paris Barış Konferansı'dır.

Cevap: B

14. 20-22 Ekim 1919 tarihleri arasında gerçekleşen Amasya Görüşmeleri'ne Mustafa Kemal Paşa, Heyet-i Temsiliye adına katılırken Bahriye Nazırı Salih Paşa, Ali Rıza Paşa Hükümeti adına katılmıştır. Ali Rıza Paşa'nın Milli Mücadele hareketine ılımlı yaklaşması bu görüşmelerin yapılmasına ortam hazırlamıştır.

Cevap: D

15. Mütareke Dönemi'nde Milli Mücadele yıllarında işgal güçleri tarafından tutuklanan kişiler Malta adasına sürgüne gönderilmişlerdir.

Cevap: C

16. Sivas Kongresi'nde tartışılan bu konu manda ve himaye fikridir. Nitekim Mustafa Kemal öncülüğünde tam bağımsızlık doğrultusunda bu fikir kesin bir şekilde reddedilmiştir.

Cevap: B

17. Birinci İnönü Savaşı'nda Türk ordusunun Yunan kuvvetlerinin ilerlemesini durdurarak zafer kazandığı günlerde gerçekleşen olaylar arasında Çerkez Ethem isyanının bastırılması yer almaktadır.

Cevap: D

18. Fevzi Paşa konuşmasında Londra Konferansı'ndan bir sonuç çıkmaması üzerine Yunanların tekrar tarazuza geçtiğinden ve bu askeri hareketin da başarisiz olduğundan bahsetmiştir. Anlatılan bu savaş II. İnönü Muharebesi'dir.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

19. 17 Şubat 1923'te İzmir'de toplanan Türkiye İktisat Kongresi'nin açılışına katılan Mustafa Kemal Paşa, İsmet Paşa ile Eskişehir'de buluşarak Ankara'ya gelmiştir. İzmir İktisat Kongresi Lozan Görüşmelerine ara verildiği sırada toplanmıştır.

Cevap: A

20. Verilen bilgilerde ekonomi alanında kalkınma hamlelerinin önemine vurgu yapılmıştır. Bu doğrultuda planlı ekonomiye geçilmesi, denk bütçe politikası izlenmesi gibi çalışmalar yapılmış ancak ithalatın teşvik edilmesi yani dışarıdan mal alınması milli ekonomi anlayışına ters olduğu için bu yönde çalışmalar yapıldığı söylenemez.

Cevap: D

21. Mustafa Kemal bu sözleri ile Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasına destek vermiştir. Zaten bu fırka Mustafa Kemal'in isteği üzerine Ali Fethi Bey tarafından kurulmuştur.

Cevap: B

22. Cumhuriyet'in ilk yıllarında hukuk alanında yapılan Türk Ticaret Kanunu Almanya'dan, Türk Ceza Kanunu İtalya'dan alınmıştır. Medeni Kanun ise İsviçre'den alınmıştır.

Cevap: C

23. Atatürk'ün bu sözlerinde hukukta hurafelerden kurtulmak ve çağdaş hukuk sistemine geçmekten bahsetmiştir. Dolayısıyla bu ifadeler laiklik ve inkılapçılık ilkeleri ile ilgilidir. Devletçilik, devletin ekonomik hayata müdahil olması anlamında olduğu için bu ifadelerle ilgisi yoktur.

Cevap: D

24. Mustafa Kemal Paşa'nın Cumhuriyet Halk Fırkası İkinci Kongresi'nde 15 Ekim 1927 tarihinde başladığı ve altı gün boyunca okuduğu Nutuk Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı ile başlar, Gençliğe Hitabe ile sona erer.

Cevap: A

25. ABD Başkanı Roosevelt ile İngiltere Başbakanı Churchill'in 14-24 Ocak 1943 tarihleri arasında bir araya geldikleri Casablanca Konferansı'nda alınan kararlar arasında Japonya'nın savaşa girmesini önlemek için diplomatik faaliyetlerde bulunmak gibi bir karar bulunmaz çünkü Japonya bu tarihte zaten savaştadır. Kaldı ki ABD, Japonya'dan Pearl Harbour Baskını'nın intikamını almak için Japonya'ya saldırmıştır.

Cevap: E

26. Bu bilgilere bakılarak Batı Bloku ülkelerinin nükleer silahlanmayı kontrol altına almaya çalıştıkları ve ekonomik yardım planı örgütlenmesinde ABD'nin öncü olduğu söylenebilir. Ancak SSCB Atom Enerjisi Komisyonu'nun raporuna karşı çıktığı için nükleer enerji üretimiyle ilgili uluslararası örgütleri desteklediği yorumu yapılamaz.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

27. 12 Eylül Darbesi sonrası parlamentonun feshedilmesi, mevcut anayasanın yürürlükten kaldırılması ve pek çok siyasi partinin kapatılması demokrasi kültürüne aykırı olduğu için demokrasinin önünü açma sözleriyle çelişmektedir.

Cevap: E

28. İndirgenmiş sıcaklık, gerçek sıcaklığın yükselti etkisinden arındırılarak deniz seviyesine indirgenmiş halidir. Bu nedenle yükselti farkları ortadan kalkar, sıcaklık dağılışında enlem ve denizellik gibi faktörler öne çıkar.

A) Ortalama indirgenmiş sıcaklık farkı 7 °C'den fazladır. Türkiye'de indirgenmiş sıcaklık haritasında en düşük (kuzeydoğu) ile en yüksek (güney) arasında fark 7 °C'yi geçer. → Doğru olabilir.

B) Yükseltinin fazla olduğu yerlerde sıcaklık düşüktür. Bu ifade gerçek sıcaklık için doğrudur, ancak indirgenmiş sıcaklıkta yükselti etkisi giderildiği için yükselti ile sıcaklık arasında böyle bir ilişki kurulamaz. → İndirgenmiş sıcaklık için söylenemez.

C) Akdeniz kıyılarının sıcaklığı Karadeniz kıyılarından fazladır. Enlem farkından dolayı indirgenmiş sıcaklıkta da Akdeniz daha sıcaktır. → Doğru.

D) Sıcaklıklar genel olarak kuzeye doğru azalır. Enlem etkisi indirgenmiş sıcaklıkta da geçerlidir. → Doğru.

E) Marmara kıyılarında sıcaklık ortalaması 14 °C'den fazladır. İndirgenmiş sıcaklık değerleri genellikle 13-15 °C arasında olup 14 °C'nin üzerinde yer alabilir. → Doğru kabul edilebilir.

İndirgenmiş sıcaklık dağılışıyla ilgili olarak B seçeneğindeki ifade yanlıştır.

Cevap: B

29. Soruda, Türkiye'nin önemli aktif fay sistemlerinden biri olan Doğu Anadolu Fay Sistemi üzerindeki iller sorgulanmakta ve bu fay sistemi üzerinde yer alan ilin hangisi olduğu sorulmaktadır.

Doğu Anadolu Fay Hattı, Hatay'dan başlayarak Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya, Elazığ ve Bingöl üzerinden Karlıova'ya kadar uzanmakta ve burada Kuzey Anadolu Fay Hattı ile birleşmektedir.

A) Kahramanmaraş: Doğu Anadolu Fay Hattı'nın en önemli geçiş noktalarından biridir. Maraş Üçlü Bitişi olarak adlandırılan bölgede fay sisteminin başlangıç noktasında yer alır. → Fay üzerindedir.

B) Malatya: Doğu Anadolu Fay Hattı'nın geçtiği iller arasında kesin olarak yer alır. → Fay üzerindedir.

C) Bingöl: Doğu Anadolu Fay Hattı'nın kuzeydoğu ucunda, Karlıova ilçesinde Kuzey Anadolu Fay Hattı ile birleştiği noktada bulunur. → Fay üzerindedir.

D) Erzincan: Erzincan, Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alan bir ildir. 1939 Erzincan Depremi bu fay hattında meydana gelmiştir. Doğu Anadolu Fay Sistemi, Karlıova'da sona erdiği için Erzincan'a kadar uzanmaz. → Doğu Anadolu Fay Sistemi üzerinde değildir.

E) Elazığ: Doğu Anadolu Fay Hattı'nın geçtiği iller arasında olup, 2020 yılında bu fay hattında 6.8 büyüklüğünde deprem meydana gelmiştir. → Fay üzerindedir.

Doğu Anadolu Fay Sistemi üzerinde yer almayan il Erzincan'dır.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

30. Soruda, Türkiye'de geniş alan kaplayan yer şekillerinden birinin plato olduğu belirtilmiş ve haritada numaralandırılan alanlardan hangisinde bu yer şeklinin görülmediği sorulmaktadır. Plato, akarsularla derince yarılmış, çevresine göre yüksekte kalan düz veya hafif dalgalı yüzeylerdir. Verilen alanların isimleri incelendiğinde, I numaralı alanın "Ergene Havzası" olduğu, diğerlerinin ise plato adı taşıdığı görülmektedir.

I. Ergene Havzası: Trakya'da yer alan bir çöküntü havzasıdır; düz ve alçak yapısıyla plato özelliği göstermez. → Plato görülmez.

II. Teke Platosu: Akdeniz Bölgesi'nde, Toroslar'ın güneyinde yer alan bir platodur.

III. Bozok Platosu: İç Anadolu'da, Yozgat çevresinde bulunan bir platodur.

IV. Şanlıurfa-Gaziantep Platosu: Güneydoğu Anadolu'da geniş bir plato alanıdır.

V. Kars Platosu: Doğu Anadolu'da volkanik bir platodur.

Plato yer şeklinin görülmediği alan I. Ergene Havzası'dır.

Cevap: A

31. Kuzey Anadolu Dağları, Karadeniz Bölgesi'nde kıyıya paralel uzanan, batı-doğu doğrultulu bir dağ sırasıdır. Bu sistem içinde Köroğlu, Giresun, Canik ve Kaçkar Dağları yer alır. Bolkar Dağları ise Toros Dağları sisteminin bir parçasıdır.

A) Köroğlu Dağları: Bolu çevresinde, Kuzey Anadolu Dağları'nın batı bölümündedir.

B) Giresun Dağları: Doğu Karadeniz'de, aynı sistem içinde yer alır.

C) Canik Dağları: Orta Karadeniz'de, Samsun-Ordu arasında Kuzey Anadolu Dağları'nın bir parçasıdır.

D) Bolkar Dağları: Orta Toroslar'da, Niğde-Mersin arasında yer alır. Kuzey Anadolu Dağları ile ilgisi yoktur.

E) Kaçkar Dağları: Doğu Karadeniz'de, Kuzey Anadolu Dağları'nın en yüksek bölümünü oluşturur.

Kuzey Anadolu Dağları içinde yer almayan Bolkar Dağları'dır.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

32. Türkiye kıyılarıyla ilgili dört ifade verilmiştir. Verdiğiniz düzeltmeler doğrultusunda ifadeleri yeniden değerlendirelim.

I. Gökova ve Fethiye körfezleri arasında dalmaçya tipi kıyı görülür.

Yanlış. Bu bölgede enine ve ria tipi kıyılar görülür. Dalmaçya tipi kıyılar daha güneyde Kaş kıyılarında yer alır.

II. Doğu Karadeniz kıyılarında lagünler yaygındır.

Yanlış. Doğu Karadeniz'de falezler yaygındır; lagünler delta ovalarında Orta Karadeniz'de (Bafra, Çarşamba) görülür.

III. İstanbul Boğazı ria tipi kıyılara örnek olarak verilebilir.

Doğru. Boğazlar, eski akarsu vadilerinin epirojenik hareketlerle sular altında kalmasıyla oluşmuş ria tipi kıyılardır.

IV. Taşeli Platosu'nun Akdeniz kıyıları boyunca falezler yaygın olarak görülür.

Doğru. Taşeli Platosu'nda kıyıya dik inen dağlık yapı dalga aşındırmasıyla falezleri oluşturur.

Doğru ifadeler III ve IV'tür.

Cevap: E

33. Türkiye topraklarından doğarak Basra Körfezi'ne dökülen akarsular Fırat ve Dicle'dir. Bu akarsuların ortak özellikleri değerlendirilmelidir.

I. Boylarının kısa olması: Fırat ve Dicle uzun akarsulardır (Fırat 2800 km, Dicle 1900 km). Bu nedenle ortak özellik değildir.

II. Hidroelektrik potansiyellerinin yüksek olması: Her iki akarsu da yüksek hidroelektrik potansiyele sahiptir (Keban, Karakaya, Atatürk, Ilısu barajları). → Doğru.

III. Taşımacılık faaliyetine uygun olmaları: Akarsuların ülkemiz kesimlerinde taşımacılık yapılamaz; Irak'ta sınırlı kullanım olsa da ortak özellik değildir.

IV. Karma rejim özelliği göstermeleri: Kar ve yağmur sularıyla beslendikleri için karma rejimlidir. → Doğru.

Ortak özellikler II ve IV'tür.

Cevap: D

34. Soruda, Türkiye'deki göllerin oluşum kökenlerine ilişkin verilen eşleştirmelerden hangisinin yanlış olduğu sorulmaktadır.

A) Nemrut Gölü - volkanik: Doğru. Nemrut Gölü, Bitlis ilinde, Nemrut Dağı'nın tepesindeki kaldera içinde oluşmuş volkanik kökenli bir krater gölüdür.

B) Tuz Gölü - tektonik: Doğru. Tuz Gölü, Neojen döneminde tektonik hareketlerle oluşan bir çukurluğun en derin yerinde meydana gelmiştir.

C) Meke Gölü - volkanik: Doğru. Meke Gölü, Konya-Karapınar'da, volkanik patlamalar sonucu oluşmuş bir maar (krater) gölüdür.

D) Avlan Gölü - karstik: Doğru. Avlan Gölü, Antalya-Elmalı'daki karstik bir polye tabanında oluşmuştur.

E) Köyceğiz Gölü - tektonik: Yanlış. Köyceğiz Gölü, tektonik bir çukurluğun Dalaman Çayı'nın getirdiği alüvyonlarla tıkanması sonucu oluşmuş bir alüvyal set gölüdür.

Yanlış eşleştirme Köyceğiz Gölü - tektonik'tir.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

35. Soruda, Türkiye'nin Cumhuriyet Dönemi'nde savaşlar, iç karışıklıklar ve etnik problemler gibi sosyal ve siyasal nedenlerle farklı zamanlarda göç aldığı ülkeler sorgulanmakta ve hangi ülkenin bu tür göçlerin önemli oranda gerçekleştiği ülkelerden biri olmadığı sorulmaktadır.

Türkiye, Cumhuriyet tarihi boyunca çeşitli dönemlerde komşu ve yakın coğrafyalardan yoğun göç dalgalarına maruz kalmıştır:

A) Rusya: Özellikle son yıllarda (2022 sonrası) Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle çok sayıda Rus vatandaşı Türkiye'ye göç etmiştir . Ayrıca tarihsel süreçte Beyaz Rus göçü gibi hareketler de yaşanmıştır.

B) Bulgaristan: Cumhuriyet döneminin en yoğun göç dalgalarından biri Bulgaristan'dan gelmiştir. 1950-51, 1989 yıllarında ve çeşitli dönemlerde yüzbinlerce Türk kökenli Bulgaristan vatandaşı Türkiye'ye göç etmiştir.

C) Macaristan: Macaristan'dan Türkiye'ye kitlesel bir göç hareketi yaşanmamıştır. 1956 Macar Devrimi sonrasında küçük bir grup Macar sığınmacı gelmiş olsa da, bu Bulgaristan, Yunanistan veya Suriye'den gelen göçlerle kıyaslanamayacak kadar sınırlı kalmıştır.

D) Romanya: Özellikle 1930'lu yıllarda ve II. Dünya Savaşı sonrasında Romanya'dan Türkiye'ye önemli miktarda Türk ve Müslüman nüfus göç etmiştir .

E) Suriye: 2011 yılında başlayan iç savaşla birlikte milyonlarca Suriyeli Türkiye'ye sığınmış, bu göç Cumhuriyet tarihinin en büyük kitlesel göç hareketi olmuştur .

Sosyal ve siyasal nedenlerle önemli oranda göç alınan ülkeler arasında Macaristan bulunmamaktadır.

Cevap: C

36. Türkiye'de nüfus dağılışı etkileyen fiziki (yeryüzü şekilleri, iklim, yer altı kaynakları) ve beşerî faktörler (ulaşım, sanayi, tarım) bulunmaktadır. Kültürel özellikler (dil, din, gelenekler) nüfus dağılışı doğrudan değil, daha çok dolaylı yoldan etkiler.

A) Yeryüzü şekilleri: Dağlık alanlar nüfus yoğunluğunu azaltırken, ovalar ve düzlükler yerleşim için caziptir. → Çok etkili.

B) Kültürel özellikler: Kültürel faktörler göçlerde veya belirli yörelerde (örneğin dini merkezler) etkili olabilir, ancak genel nüfus dağılışı belirleyici değildir. → Daha az etkili.

C) Yer altı kaynakları: Madenler, enerji kaynakları iş imkânı yaratarak nüfusu çeker (Zonguldak, Batman). → Etkili.

D) İklim özellikleri: Ilıman iklim bölgeleri (kıyılar) daha yoğun nüfusluyken, sert iklim bölgeleri (Doğu Anadolu) seyrekir. → Çok etkili.

E) Ulaşım özellikleri: Ulaşım ağlarının geliştiği bölgeler (Marmara, Ege) ticaret ve sanayile nüfus çeker. → Etkili.

Nüfusun düzensiz dağılışı kültürel özellikler diğer faktörlere göre daha az etkilidir.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

37. Soruda, Türkiye'de geçmişten günümüze mülki idari bölünüşte yapılan değişikliklerden birinin bazı yerleşim birimlerine büyükşehir statüsü verilmesi olduğu belirtilmiş ve verilen illerden hangisinin günümüzde bu statüye sahip olmadığı sorulmaktadır.

A) Ordu: 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir statüsü kazanmıştır. 6 Aralık 2012'de Resmi Gazete'de yayımlanan kanuna göre kurulmuş ve ilin bütün sınırları Ordu Büyükşehir Belediyesi sınırlarına dahil edilmiştir . → Büyükşehirdir.

B) Mardin: Aynı kanunla (6360) büyükşehir statüsü kazanmıştır. İlin bütün sınırları Mardin Büyükşehir Belediyesi sınırlarına dahil edilmiştir . → Büyükşehirdir.

C) Muğla: 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir statüsü kazanmıştır . → Büyükşehirdir.

D) Sivas: Büyükşehir statüsünde değildir. Bunun temel nedeni, 6360 sayılı Kanun'da belirtilen nüfus kriterini (750.000) karşılamamasıdır . Sivas'ın güncel nüfusu 650.401 civarındadır . Büyükşehir olması için nüfusunun 750.000'e ulaşması gerekmektedir . → Büyükşehir değildir.

E) Balıkesir: 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir statüsü kazanmıştır. İlin mülki sınırları Balıkesir Büyükşehir Belediyesi'nin yetki alanı olarak belirlenmiştir . → Büyükşehirdir.

Günümüzde büyükşehir statüsüne sahip olmayan il Sivas'tır.

Cevap: D

38. Türkiye'de tarım önemli bir ekonomik faaliyettir. Verilen ifadelerden hangisinin doğru olmadığı (söylenemeyeceği) sorulmaktadır.

A) Ergene Havzası önemli ayçiçeği üretim alanlarından.

Doğru. Trakya'da (Ergene Havzası) ayçiçeği üretimi yaygındır. Tarım araştırmaları ve projeleri bu bölgede yoğunlaşmıştır .

B) Akdeniz kıyılarında turuncgil üretimi yoğun olarak yapılmaktadır.

Doğru. Akdeniz Bölgesi (özellikle Adana, Mersin, Antalya) Türkiye'nin en önemli turuncgil üretim merkezidir.

C) Çay tarımı büyük oranda Doğu Karadeniz kıyı kesiminde yapılır.

Doğru. Türk çayı, Rize merkezli olmak üzere Doğu Karadeniz'de üretilmekte ve ihraç edilmektedir .

D) En fazla ekimi yapılan tahıl ürünü buğdaydır.

Doğru. Buğday, dünyada ve Türkiye'de en geniş ekim alanına sahip tahıldır .

E) Şekerpancarı üretiminde Çukurova en büyük paya sahiptir.

Yanlış. Şekerpancarı üretiminde en büyük pay İç Anadolu Bölgesi'ne (özellikle Konya, Eskişehir, Afyonkarahisar) aittir. Çukurova'da şekerpancarı değil, pamuk, turuncgil ve buğday öne çıkar.

Şekerpancarı üretiminde Çukurova'nın en büyük paya sahip olduğu ifadesi yanlıştır.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

39. Türkiye'de ormanların dağılışı, iklim koşullarına bağlı olarak dengesizdir. Kıyı bölgelerde nem ve yağışın fazla olması orman gelişimini desteklerken, iç bölgelerde karasal iklim nedeniyle ormanlar sınırlıdır.

A) Kıyı bölgelerde nem ve yağışın iç bölgelere göre daha uygun olması:

Doğru. Ormanların gelişmesi için yeterli nem ve yağış şarttır. Kıyı kuşakları bu açıdan avantajlıdır.

B) İç bölgelerde orman ürünlerine olan talebin daha az olması:

Talep, orman varlığını değil, tüketimi etkiler. Orman dağılışının temel nedeni değildir.

C) İç bölgelerde şehirleşmeye bağlı nüfus yoğunluğunun daha fazla olması:

İç bölgelerde nüfus yoğunluğu genelde kıyılardan daha düşüktür. İfade yanlıştır.

D) Kıyı bölgelerde turizm faaliyetlerinin daha yaygın olması:

Turizm ormanları etkileyebilir, ancak dağılışın asıl nedeni iklimdir.

E) İç bölgelerde ağaçlandırma çalışmalarının yetersiz olması:

Ağaçlandırma beşerî bir müdahaledir, doğal dağılışı açıklamaz.

Ormanların dengesiz dağılışının temel nedeni kıyı bölgelerde nem ve yağışın uygun olmasıdır.

Cevap: A

40. Soruda, 1970'lerde sulama ve hidroelektrik üretimi için başlatılan, 1989'da yasal dayanağa kavuşan, bölgenin gelir seviyesini artırarak diğer bölgelerle gelişmişlik farkını azaltmayı ve halkın eğitim seviyesini yükseltmeyi amaçlayan kalkınma projesi sorulmaktadır.

A) Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP): 1990'ların sonunda gündeme gelmiş, daha sınırlı kapsamlı bir projedir. 1970'lerde başlamamıştır.

B) Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP): 1970'lerde Fırat ve Dicle nehirleri üzerinde sulama ve hidroelektrik projeleri olarak başlamış, 1989'da yasal dayanağa kavuşturulmuş ve bölgesel kalkınma projesine dönüşmüştür. Amaçları arasında gelir düzeyini artırmak ve eğitim seviyesini yükseltmek yer alır. → Doğru.

C) Doğu Anadolu Projesi (DAP): 2000'li yıllarda formüle edilmiş, GAP kadar eski değildir.

D) Konya Ovası Projesi (KOP): Daha çok tarımsal sulama odaklıdır ve GAP kadar kapsamlı değildir.

E) Zonguldak Bartın Karabük Projesi (ZBK): Yerel bir kalkınma projesidir, 1970'lerde başlamamıştır.

Tanıma uyan proje Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP)'tir.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

41. Soruda, haritada numaralandırılmış beş alandan hangisinde jeotermal enerji potansiyelinin diğerlerine göre daha az olduğu sorulmaktadır. Jeotermal potansiyel, aktif fay hatları, genç volkanizma ve jeolojik yapıya bağlı olarak değişir.

I. Bolu: Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alır. Karacasu, Göynük, Seben gibi termal turizm merkezleri ve konut ısıtması için kullanılan kaynakları vardır. → Yüksek potansiyel.

II. Kırşehir: İç Anadolu'nun önemli jeotermal alanlarından olup Terme, Karakurt, Mahmutlu gibi sahalar ısıtma ve termal turizm amaçlı kullanılır. → Orta düzey potansiyel.

III. Ağrı: Doğu Anadolu'da yer alan Diyardin (Ağrı) gibi sahalar dışında bölge potansiyeli sınırlıdır. → Orta düzey potansiyel

IV. Taşeli Platosu (Antalya-Mersin arası): Karstik yapı hakim olup aktif fay hatları ve genç volkanizma bulunmaz. Düşük sıcaklıklı, elektrik üretimine uygun olmayan sınırlı kaynaklar vardır. → En düşük potansiyel.

V. Denizli: Kızıldere ve Tekkehamam gibi Türkiye'nin en önemli jeotermal sahalarına sahiptir. Yüksek sıcaklık (160°C'ye kadar) ve büyük rezervlerle elektrik üretimi yapılır. → Çok yüksek potansiyel.

Jeotermal enerji potansiyeli en düşük alan Taşeli Platosu (IV)'dur.

Cevap: D

42. Soruda, 1923-1950 yılları arasında Türkiye'nin kalkınması için yapılan girişimler sorulmakta ve hangi seçeneğin bu döneme ait olmadığı belirlenmek istenmektedir. Her bir seçeneğin kuruluş tarihini ve dönemini kontrol edelim.

A) İskenderun Demir Çelik Fabrikasının kurulması: İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. (İSDEMİR), 3 Ekim 1970 tarihinde kurulmuştur. Türkiye'nin en büyük demir-çelik fabrikası olup 1970'li yıllarda faaliyete geçmiştir. Bu nedenle 1923-1950 dönemine ait değildir.

B) Sümerbankın kurulması: Sümerbank, 11 Temmuz 1933 tarihinde Atatürk tarafından kurulmuştur. Cumhuriyet'in ilk yıllarında sanayileşme hamlesinin önemli bir parçasıdır. → Döneme aittir.

C) Birinci Beş Yıllık Sanayi Planının uygulanması: Plan 17 Nisan 1934 tarihinde yürürlüğe konulmuş ve 1934-1938 yılları arasında uygulanmıştır. → Döneme aittir.

D) Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün kurulması: MTA, 14 Haziran 1935 tarihinde kabul edilen kanunla kurulmuştur. Atatürk döneminin önemli kuruluşlarından. → Döneme aittir.

E) Uşak Şeker Fabrikasının kurulması: Türkiye'nin ilk şeker fabrikası olan Uşak Şeker Fabrikası, 17 Aralık 1926 tarihinde açılmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki sanayi girişimlerinden. → Döneme aittir.

Belirtilen döneme ait olmayan girişim İskenderun Demir Çelik Fabrikası'dır. Doğru cevap A) İskenderun Demir Çelik Fabrikasının kurulması.

Cevap: A

ÇÖZÜMLER

43. Soruda, Malatya, Elazığ, Diyarbakır ve Şanlıurfa illerini kapsayan bir turistik gezide ziyaret edilmesi beklenmeyen mekân sorulmaktadır. Her bir seçeneğin bulunduğu ili tespit ederek, listedeki illerden birinde yer almayanı belirleyeceğiz.

A) Göbeklitepe: Şanlıurfa ilinde, Örencik köyü yakınlarında yer alan dünyanın bilinen en eski tapınak kompleksidir . → Listede var (Şanlıurfa).

B) Arslantepe Höyüğü: Malatya ilinde, Orduzu Beldesi'nde bulunan ve 2021'de UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne giren önemli bir arkeolojik sit alanıdır . → Listede var (Malatya).

C) Hasankeyf: Batman ilinde, Dicle Nehri kıyısında yer alan tarihi bir yerleşimdir . Batman, soruda verilen dört il arasında bulunmamaktadır. → Listede yok.

D) Harput: Elazığ ilinde, şehir merkezinin kuzeyinde yer alan antik bir kenttir . → Listede var (Elazığ).

E) Hevsel Bahçeleri: Diyarbakır ilinde, Dicle Nehri kıyısında yer alan ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan 8000 yıllık tarım alanıdır . → Listede var (Diyarbakır).

Verilen iller (Malatya, Elâzığ, Diyarbakır, Şanlıurfa) dışında kalan tek mekân Hasankeyf'tir.

Cevap: C

44. Soruda, kara ve demir yolu ulaşım ağlarının kavşak noktasını oluşturduğu ve bu durumun şehre avantaj sağladığı belirtilmiştir. Verilen şehirlerden hangisinin bu özelliğe sahip olduğu sorulmaktadır.

A) Tunceli: Tunceli'de ulaşım ağı son yıllarda yeni yollar ve köprülerle güçlendirilmiş olsa da , şehir Türkiye'nin ana ulaşım koridorları üzerinde değildir ve demiryolu bağlantısı bulunmamaktadır . Kavşak noktası özelliği taşımaz.

B) Kastamonu: Kastamonu'da toplu taşıma uygulamaları ve yol yapım çalışmaları olsa da , şehir önemli bir ulaşım kavşağı değildir. Ayrıca demiryolu bağlantısı bulunmayan iller arasındadır .

C) Afyonkarahisar: Afyonkarahisar, Türkiye'nin en önemli ulaşım kavşak noktalarından biridir. Ege, İç Anadolu ve Akdeniz'i birbirine bağlayan otoyol ve devlet yollarının kesişiminde yer alır . İstanbul'dan Antalya'ya, İzmir'den Ankara'ya giden ana güzergâhların ortasında bulunur . Aynı zamanda demiryolu ulaşımında da kavşak konumundadır; Ankara-İzmir ve Eskişehir-Konya bağlantılarının kesiştiği noktadadır . Hızlı tren projeleri tamamlandığında Afyonkarahisar, Ankara-İzmir ve İstanbul-Antalya hızlı tren hatlarının da kavşak noktası olacaktır . Bu nedenle "Anadolu'nun kavşak noktası ve kilidi" olarak tanımlanmaktadır . → Doğru.

D) Mersin: Mersin önemli bir liman kenti olup demiryolu bağlantısına sahiptir . Ancak Afyonkarahisar gibi kara ve demir yollarının kesiştiği bir iç kavşak noktası değildir.

E) Sinop: Sinop'ta karayolu çalışmaları yapılmış olsa da , şehir Türkiye'nin ana ulaşım ağları üzerinde değildir. Demiryolu bağlantısı bulunmayan iller arasındadır .

Kara ve demir yolu ulaşım ağlarının kavşak noktasını oluşturan şehir Afyonkarahisar'dır.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

45. Soruda, verilen beş ilden hangisinin günümüzde yıllık ihracat değerinin diğerlerinden daha yüksek olması beklendiği sorulmaktadır. İllerin ihracat performansı, sanayi altyapısı, lojistik avantajları ve üretim kapasiteleriyle doğrudan ilişkilidir.

A) Erzurum: Erzurum'un 2025 yılı ihracat verileri oldukça düşük seviyededir. 2025 Ocak-Ekim döneminde ilin toplam ihracatı yalnızca 23,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir . Aylık ihracat ortalaması 2-3 milyon dolar civarında olup, Türkiye ortalamasının oldukça altındadır .

B) Sakarya: Sakarya, Türkiye'nin en önemli sanayi ve ihracat merkezlerinden biridir. 2025 yılı Ocak-Eylül döneminde ilin ihracatı 4 milyar 61 milyon doları aşmıştır . Sakarya, Türkiye genelinde en çok ihracat yapan 7. il konumunda olup, otomotiv sektörü ihracatın %85'ini oluşturmaktadır . Toyota, Otokar ve TürkTraktör gibi dev üreticiler bu kentte faaliyet göstermektedir . → İhracat değeri çok yüksek.

C) Bingöl: Bingöl'ün ihracat verileri Erzurum'dan da düşük seviyededir. Sanayi altyapısı sınırlı olup önemli bir ihracat merkezi değildir.

D) Van: Van, ticaret hacmi açısından bölgesel bir merkez olmakla birlikte, sanayi üretimi ve ihracatı Sakarya ile kıyaslanamayacak kadar düşüktür.

E) Niğde: Niğde'de organize sanayi bölgesi bulunmakla birlikte, ihracat kapasitesi Sakarya'nın çok gerisindedir.

Verilen iller arasında yıllık ihracat değeri en yüksek olan il, 4 milyar doları aşan ihracatıyla Sakarya'dır.

Cevap: B

46. Seçimlerde oy kullanamayacak olanlar;
Silah altında bulunan er ve erbaşlar,
Askeri okul öğrencileri,
Taksirli suçlar hariç hükümlülerdir.

Cevap: A

47. Kişisel haklardan biri olan mülkiyet hakkı, mülkü kullanma yararlanma tasarruf hakkı sağlar. Mülkiyet hakkı sadece kamu yararı gerekçesi ile sınırlandırılabilir.

Cevap: E

48. Disiplin cezaları

Uyarma

Kınama

Aylıktan kesme

Kademe ilerlemesinin durdurulması

Meslekten men etme

Cevap: D

49. Kanun tekliflerini milletvekilleri verir. Ancak Bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini Cumhurbaşkanı verir.

Cevap: D

50. TBMM Başkanı TBMM de yapılacak oylamada 400 milletvekilinin kabulü ile Anayasa Mahkemesi Genel kurulunda yargılanır.

Cevap: B

51. Mahalli idare organları

İl özel idaresi

İl genel meclisi

İl encümeni

Belediye başkanı

Belediye meclisi

Belediye encümeni

Köy muhtarı

Köy derneği

İhtiyar heyetidir.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

52. Yetki genişliği 1982 Anayasasında yer alan sadece valiye ait olan başkente danışmadan karar alabilme yetkisi tanıyan kavramdır. Yetki genişliği valiye kamu tüzel kişiliği kazandırmaz. Valinin devletten ayrı kamu tüzel kişiliği yoktur.

Cevap: C

53. 16 yaşını dolduran kadın ya da erkeğin ileri süreçleri önemli bir sebeple mahkeme kararı ile evlenmelerine izin verilebilir. Olağanüstü evlenme kararını vermeye yetkili makam Aile mahkemesidir.

Cevap: A

54. Aynı konu için verilen benzer kararların tek bir kararda toplanmasına içtihadî birleştirme kararı denir. Bu kararı vermeye yetkili makamlar Danıştay ve Yargıtay'dır.

Cevap: D

55. Cebirin yanı sıra astronomiyle de ilgilenen Harezmi ayrıca ilk Müslüman coğrafyacılar arasında yer alır.

Cevap: E

56. Mısır'da kale yapımındaki bir kazı sırasında rastlanılan eseri bir Fransız askeri tarafından bulunan taş Rosetta taşıdır.

Cevap: B

57. Sözlerin sahibi Kenyalı siyasetçi Jomo Kenyatta'dır.

Cevap: C

58. Aşağıda şıklardaki Türk ressamların bilinen bazı eserleri verilmiştir.

Şeker Ahmet Paşa: Narlar ve Ayvalar, Karpuz Dilimli ve Üzümlü Natürmort, Manolya ve Meyveler

Osman Hamdi Bey: Kur'an Okuyan Kız, Vazo Yerleştiren Kız, Mimosalı Kadın, Kahve Ocağı

Ressam Halil Paşa: Sahilde Paşa ve Ailesi, Gökusu Deresi, Kotra, Vapur, Deniz, Salacak

Hoca Ali Rıza: Manzara, Üsküdar'da Bir Sokak, Kayalar, İftar Sofrası

Hüseyin Zekai Paşa: Karpuzlu Natürmort

Cevap: A

59. Birleşik Krallık'ın yönetim sistemi, anayasal monarşidir. Birleşik Krallık; İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda olmak üzere kurucu dört ülkeden oluşur.

Cevap: D

60. Nevi şahsına münhasır, kendine özgü davranış ve karakteri olan anlamına gelen bire sifattır.

Cevap: B